

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 Instructional Leadership Affecting Effectiveness of Academic Administration
 in Basic Educational Schools

พัฒน์พงษ์ นามพิมพ์

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

e-mail: s63561802037@ssru.ac.th

ผศ.ดร.ศันสนีย์ จะสุวรรณ

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรงนั้น เป็นเงื่อนไขของปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การ ปฏิบัติของโรงเรียน มีความคาดหวังสูงต่อผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น Larson. (2006) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ Hopkins. (2001) และพบว่าองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์และเป็นตัวทำนายความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน Buzzi. (1991) ดังนั้น ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการบังคับบัญชาขอบข่ายในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร และผู้นำจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถบริหารปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิภาพ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

Academic Leadership is important to academic administration, management of learning and teaching in schools directly. It is a condition of factors to enhance the school performance as expected to the success (Larson, 2006), which is directly related to student's learning and academic achievement (Hopkins, 2001). Also, it is found that the components of the academic leadership of the school administrators relate and indicate the school effectiveness (Buzzi, 1991).

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

Therefore the leader is regarded as the most important for the organization's success or the failure and influent to control and direct the organization's goals. Additionally, the leader needs to always coordinate with other people. And also the teaching and learning management depends on the leader's academic knowledge, because academic administrators with academic leadership can administrate, improve, develop and promote academic excellence.

Keywords: Academic Leadership, Effectiveness, Basic Educational School, Academic Administration

บทนำ

สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่ต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ รู้จักเลือกรับวิทยาการต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขันที่รุนแรงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการอยู่รอดขององค์กร (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 : 4) การปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 จะเป็นแรงผลักดันให้ประชากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้และสร้างปัญญาที่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสาร มาใช้มากขึ้น

การบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารต้องสร้างโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญกับผู้บริหารที่จะนำองค์กรประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา กล่าวคือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการกำหนด พันธกิจ และวิสัยทัศน์ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 39) ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาที่มีความจำเป็น สอดคล้องกับ Chell (2001 p. 6 อ้างถึงใน ปราญชลี มะโนเรือง 2559 : 2) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พบว่า งานวิจัยจำนวนมากกล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปรับปรุงคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจนดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ในยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำ ในการบริหารจัดการหลักสูตรซึ่งถือเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้นำในการสร้างพลังเครือข่าย

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ความร่วมมือเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ และเป็นผู้สร้างองค์กร แห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ หลายท่าน ดังนี้

พัชราภรณ์ จันทพล (2559) ได้สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรม ของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการ เกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาครู และการส่งเสริมบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ปราญชสิทธิ์ มโนเรือง (2559) ได้สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ของผู้บริหารสถานศึกษาในการร่วมมือ กับครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผล ให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการใช้กระบวนการต่างๆ เพื่อพัฒนางานบริหารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การพัฒนาการเรียนการสอนและส่งเสริมพัฒนาบุคลากร และสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ

เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร เพราะมีผลกระทบต่อบุคคลและทรัพยากร ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ผู้นำที่มีการแสดง ออกซึ่งภาวะผู้นำจะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จ ของงานที่มีประสิทธิผล โดยมีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

อารมณ นากอนทอง (2559) ได้สรุปไว้ว่า ความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผูบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครู ทำให้ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อถือ ยอมรับ ศรัทธา และร่วมปฏิบัติงาน รวมถึงกระบวนการพัฒนาการเรียน การสอนของครูใหม่มีประสิทธิภาพ จนบรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำ ทางวิชาการจะทำให้ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องเชื่อถือ ยอมรับศรัทธาและร่วมมือปฏิบัติงานตามภารกิจจน บรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชุมชนและ สังคมเนื่องจากภารกิจหลักของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยมีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีเนื่องจากจากผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษา การทำให้ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องยอมรับและนับถือ และร่วมปฏิบัติ จนบรรลุเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญในฐานะผู้นำทางวิชาการ ต้องมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารที่จะบริหารประสบผลสำเร็จให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการดังนี้

Murphy (1990) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังนี้ 1.การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน 2.การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 3.การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน 4. การประสานงานและการนำหลักสูตรไปใช้ 5.การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 6.การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน 7.การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน 8.การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู 9.การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู 10.การพัฒนาสร้างมาตรฐานวิชาชีพด้านวิชาการของโรงเรียน 11.การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ Krug. (1992 p. 8-9) กล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ 5 องค์ประกอบ ซึ่งถือว่าครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ดังนี้ 1.การกำหนดพันธกิจ 2.การบริหารหลักสูตรและการสอน 3.การนิเทศการสอน 4.การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน 5.การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการมี 6 องค์ประกอบดังนี้ 1.การกำหนดพันธกิจและวิสัยทัศน์ 2.การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน 3.การนิเทศ 4. การพัฒนาครู 5.การพัฒนานักเรียน และ 6.การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผลเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารว่าการบริหารองค์กรใดองค์กรหนึ่งสามารถบริหารจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด ประสิทธิผลจึงมีความหมายที่แตกต่างตามความเข้าใจของนักวิชาการ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายประสิทธิผลไว้ ดังนี้

Hoy and Miskel (1991) ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการหรือความพึงพอใจในการทำงาน ของครู หรือขวัญของสมาชิกโรงเรียนดี โดยพิจารณาตัวบ่งชี้ 4 ประการ คือ 1.ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์สูง 2.ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3.ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4. ความสามารถในการแก้ปัญหาโรงเรียน สุนทรื แสงอุไร (2559) ได้สรุปว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิต นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนความสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งความสามารถในการแก้ไขปัญหาโรงเรียน จนทำให้เกิดความพึงพอใจ ในการทำงาน ซึ่งเป็นการมองประสิทธิผลในภาพรวมทั้งระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ความหมายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจหลักสำคัญของการบริหารการศึกษาหรือ การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีนักวิชาการให้ ความหมายไว้ดังนี้

สาธิตา เรียนทัพ (2560) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติปฏิบัติงานด้วยการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผลให้ดีขึ้นพร้อมกันก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อก่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และกรอบประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สุนทรী แสงอุไร (2559) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดของผู้บริหาร ครูผู้สอน ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การวิจัย และการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนใหม่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545)

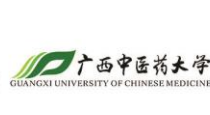
สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนการสอน ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายของหลักสูตร

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ซึ่งบ่งบอถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียน ทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณทั้งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

ไพฑูรณ์ บุญปั้น (2559) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษาบอถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณทั้งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาโดยตรง ธัญญลักษณ์ ผาภูมิ (2559) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องบ่งชี้ความ เจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ซึ่งบ่งบอถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณทั้งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาโดยตรง

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้อง กับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่ต้องสัมพันธ์หรือ เกี่ยวข้องกับบุคลากร หลายฝ่ายหลายด้านในโรงเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอนทุกท่าน การที่จะต้องพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปในทาง เดียวกัน จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากร ทุกท่านเป็นอย่างดี และงานวิชาการมีขอบข่าย งานกว้างขวางหลายสาขา หลายด้านเชื่อมโยง และข้องเกี่ยวกับงานฝ่ายอื่นๆ ตลอดเวลาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ ด้านการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัด ความสำเร็จดังนั้น ความสำเร็จของสถานศึกษาจึงอยู่ที่การบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ

Farber and Shearon. (1970) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ดังนี้ 1. การจัดวัตถุประสงค์ ประสงค์ ของหลักสูตร 2.การจัดเนื้อหาของหลักสูตร 3.การนำหลักสูตรไปใช้ 4.การจัดทำอุปกรณ์ การสอน 5.การนิเทศการสอน และ 6.การส่งเสริมครูประจำการ Sergiovanni and Others. (1980) ได้กำหนดขอบข่าย งานวิชาการในโรงเรียนไว้ได้แก่ 1.การตั้งปรัชญาการศึกษาและการตั้งวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุปรัชญาการศึกษานั้นๆ 2.การจัดให้มีการประเมินผล หลักสูตรและการเรียนการสอนอย่าง สม่าเสมอ 3.การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง 4.การจัดหาวัสดุเพื่อการเรียน การสอนให้พร้อม และเพียงพอ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงาน การบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ 1.การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น 2.การวางแผนงานด้านวิชาการ 3.การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4.การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา 5.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6.การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียน 7.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8.การพัฒนาและส่งเสริมใหม่แหล่งเรียนรู้ 9.การ นิเทศการศึกษา 10.การแนะแนว 11.การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13.การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและ องค์กรอื่น 14.การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15.การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา 16.การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17.การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษ

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ควรประกอบด้วย 5 ภารกิจได้แก่ 1.งานบริหารการจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา 2.งานบริหารการจัดการเรียน รู้ 3.งานบริหารการวัดผลและประเมินผลการศึกษา 4.งานบริหารการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา และ 5.งานนิเทศ การศึกษา

บทสรุป

การจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้นงานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และมี คุณสมบัติ ตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

และปริมาณ การบริหารงานวิชาการจะประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัด ตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ การจัดการศึกษาสิ่งเหล่านี้ให้บรรลุเป้าหมายนั้นได้ จำเป็นต้อง อาศัยผู้นำโดยเฉพาะผู้นำทางด้านการศึกษา เพราะผู้นำในองค์กรทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่ง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรทางการศึกษา เพราะผู้นำทางวิชาการหรือผู้บริหาร การศึกษาจะบริหารจัดการองค์กรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์

ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบริหารวิชาการอย่างมาก โดยเฉพาะ คุณลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านของการมีความรอบรู้และสามารถบูรณาการความรู้มาใช้ เอาใจใส่ ชี้แนะแนวทาง สนับสนุน ช่วยเหลือ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ความสามารถของภาวะผู้นำทางวิชาการในส่วนของวางแผนกลยุทธ์ การบริหารการศึกษาวិชาการ รวมทั้งในด้านพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการในส่วนของสร้างวัฒนธรรม และบรรยากาศการเรียนรู้ สนับสนุนและกล้าต่อสู้อุตสาหกรรมวิชาการและวิชาชีพ ส่งเสริมและพัฒนาบุคคลให้มี ศักยภาพมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2)และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- _____. (2550). เอกสารประกอบพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับ การกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ัญญลักษณ์ ผาภูมิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ปราณชลี มะโนเรือง. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชราภรณ์ จันทพล. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอองครักษ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรณ์ บุญปั้น. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

- สาธิตา เรียนทัพ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในอำเภอสรรคบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุนทรี แสงอุไร. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.(2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 - 2579. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานผลการประเมินพฤติกรรมด้านการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- อารมณ นากอนทอง. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- Buzzi, M. (1991).The relationship of school effectiveness to selected dimension of principle's instructional leadership in elementary school in the State Connecticut. Dissertation Abstracts International, 51(12), 3167-A
- Faber, Charles F; & Gilbert F Shearson. (1970). Elementary School Administration. New York : Holt, Rinehart and Winton
- Hopkins, D. (2001). School Improvement for Real. London: RoutledgeFalmer.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). Educational administrations: Theory research and practice (4th ed.) New York: McGraw-Hill.
- Krug, R.E. (1992). Leadership and Performance Beyond Expectations. New York : Free Press
- Larson, J. L. (2006). Subjective fatigue, influencing variable, and consequences in chronic obstructive pulmonary disease. Nursing Research, 55(1), 10-17.
- Murphy, (1990). Principle Leadership for Adult Growth and Development.Thousand Oaks, CA : Corwin Press.
- Sergiovanni, T.J. (1980). Educational governance and administration. Englewood Cliffs,NJ : Prentice-Hall.